

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Tsiviilasja number	2-05-21469
Kohus	Tallinna Ringkonnakohus
Kohtukoosseis	Mare Merimaa, Iko Nõmm, Malle Seppik
Otsuse tegemise aeg ja koht	28. oktoober 2008, Tallinn
Tsiviilasi	OÜ ASAP hagi Salva Kindlustuse AS vastu kindlustushüvitise ja viivise saamiseks
Vaidlustatud kohtulahend	Harju Maakohtu 4. aprilli 2008 otsus
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	Salva Kindlustuse AS apellatsioonkaebus
Kohtuistungi toimumise aeg	8. oktoober 2008
Menetlusosalised ja nende esindajad	<p>Hageja: OÜ ASAP (registrikood 10781079; registrijärgne asukoht: Uuetoa talu, Vaimõisa küla, Märjamaa vald, 78205 Raplamaa; postiaadress: Mere pst 8B, 10111 Tallinn)</p> <p>Hageja lepinguline esindaja: vandeadvokaat Andres Lusmägi (Andres Lusmägi Advokaadibüroo, Keemia 23-1, 10616 Tallinn)</p> <p>Kostja: Salva Kindlustuse AS (registrikood 10284984; asukoht Pärnu mnt 16, 10141 Tallinn)</p> <p>Kostja lepinguline esindaja: prokurist Elar Simmo</p> <p>Iseseisva nõudeta kolmas isik kostja poolel: Tulika Jõhvi OÜ (registrikood 10292104; asukoht Tartu mnt 15, 41358 Jõhvi)</p> <p>Kolmanda isiku lepinguline esindaja: advokaat Indrek Sirk (Advokaadibüroo Brett & Soop, Tõnismägi 3A, 10119 Tallinn)</p>

RESOLUTSIOON

1. Tühistada Harju Maakohtu 4.aprilli 2008 otsus osaliselt ringkonnakohtu otsuses toodud põhjendustel ning sõnastada otsuse resolutsioon alljärgnevalt:

Välja mõista Salva Kindlustuse AS-lt OÜ ASAP kasuks 4272 (neli tuhat kakssada seitsekümmend kaks) krooni, sellest kahju hüvitis 2136 (kaks tuhat ükssada kolmkümmend kuus) krooni ja viivised 2136 (kaks tuhat ükssada kolmkümmend kuus) krooni.

2. Välja mõista menetluskulud Salva Kindlustuse AS-lt OÜ ASAP kasuks 213,60 krooni ja OÜ-lt ASAP Salva Kindlustuse AS-i kasuks 1200 (üks tuhat kakssada) krooni.

3. Apellatsioonkaebus rahuldada osaliselt.

Edasikaebamise kord

Kohtuotsuse peale võivad apellatsioonimenetluse pooled esitada kassatsioonkaebuse Riigikohtule 30 päeva jooksul arvates otsuse kassaatorile kättetoimetamisest, kuid mitte hiljem kui viie kuu jooksul otsuse avalikult teatavakstegemisest.

Hagimenetluses Riigikohtus võib menetlusosaline menetlustoiminguid teha ning avaldusi ja taotlusi esitada üksnes vandeadvokaadi vahendusel (TsMS § 218 lg 3).

Asjaolud, hageja nõue ja põhjendused

OÜ ASAP esitas 02.12.2005 hagi Salva Kindlustuse AS vastu, milles palus liikluskindlustuse seaduse (LKS) § 44 lg 2, § 45 lg 4, lg 4¹ ja lg 5 alusel kostjalt välja mõista liikluskahju hüvitise 36 360 krooni ning viivise 36 360 krooni.

Hagiavalduse kohaselt toimus 08.04.2005 Tallinnas Lastekodu ja Odra tänava ristmikul liiklusõnnetus, milles osalesid mööda Odra tänavat Tartu maantee poole sõitnud hagejale kuuluv sõiduk BMW 318 reg nr xxx xxx Jana Melise juhtimisel ja Lastekodu tänavalt Odra tänavale vasakpöört sooritanud Tulika Jõhvi OÜ-le kuuluv sõiduk Opel Omega reg nr xxx xxx Peeter Kõluvere juhtimisel (tl 5, 6).

Põhja Politseiprefektuuri 28.05.2005 otsusega väärteoasjas nr 2314,05,012916 määrati Peeter Kõluverele liiklusseaduse § 74¹⁷ alusel karistuseks rahatrahv liiklusõnnetuse põhjustamise ja sellega varalise kahju tekitamise eest (tl 23). Peeter Kõluvere vaidlustas nimetatud otsuse, mille Tallinna Linnakohus 06.09.2005 otsusega tühistas (tl 37-39).

Mõlema liiklusõnnetuses osalenud sõiduki valdaja tsiviilvastutuse kindlustajaks oli Salva Kindlustuse AS. Hagejale tekkis liiklusõnnetuse tagajärjel vara hävimise kahju, mis koosneb LKS § 34 lg 2 järgi asja harilikust väärtusest (töenäolisest müügihinnast) vahetult enne kindlustusjuhtumit ja asja liiklusõnnetuse kohalt äratõimetamise kuludest. Avariis hävinud hageja auto hinnaks on 35 800 krooni, millele lisandub 560 krooni asja liiklusõnnetuse kohalt äratõimetamise kulu (tl 7-17). Jana Melis esitas 12.04.2005 kostjale kahjuteate, milles palus liikluskahju hüvitada. Salva Kindlustuse AS tunnistas 14.10.2005 otsusega kahjujuhtumist nr S25-051215 hagejale kuuluva sõiduki juhi Jana Melise liikluskahju põhjustajaks ja keeldus hagejale kahju hüvitamisest (tl 22, 40). Sama otsuse alusel hüvitas kostja Opel Omega omanikule Tulika Jõhvi OÜ-le liiklusõnnetuse tagajärjel tekkinud kahju summas 44 240 krooni (tl 41-43).

Hageja arvates oli kostja keeldumine liikluskahju hüvitamisest ebaõige, kuna liiklusõnnetuse põhjustas ja tekitas hagejale kahju Peeter Kõluvere. Seega tekkis Peeter Kõluverel tsiviilvastutus hagejale põhjustatud kahju eest. Jana Melis on politseile avaldanud, et temale keeras ootamatult ette Tulika takso ja temale põles peateel fooris roheline tuli (tl 18-20). Hageja autos kaassõitjana viibinud Marko Soon on politseile väärteoasjas andnud ütlusi, mille järgi takso sõitis ette ootamatult ning pidurdada ja ära keerata ei jõudnud (tl 24-25).

Peeter Kõluvere alustas vasakpöört, veendumata selle ohutuses, rikkudes sellega Vabariigi Valitsuse 02.02.2001 määrusega nr 48 kehtestatud liikluseeskirja (LE) § 91 nõudeid, mille kohaselt peab juht enne manöövri alustamist veenduma, et see on ohutu ega takista teisi liiklejaid. Peeter Kõluvere alustas vasakpöört selleks mitte ettenähtud kohast. Enne manöövri sooritamist oli ta kaldunud vastassuunavööndisse, rikkudes nii LE § 97, mille kohaselt peab juht aegsasti suunduma sõidutee pärisuunavööndi vastava ääre lähedale. Peeter Kõluvere rikkus

LE § 154 nõudeid, mille kohaselt ristmikule lähenedes peab juht olema ettevaatlik ja arvestama selle iseärasusi. Peeter Kõluvere rikkus LE § 159 nõudeid, mille kohaselt peab reguleerimata eriliigiliste teede ristmikul kõrvalteel sõitev juht andma teed juhile, kes läheneb ristmikule või liigub sellel mööda peateed, sõltumata tolle juhi sõidusuunast. Peeter Kõluvere pidi juhinduma liiklusemärgist nr 221 (anna teed). Peeter Kõluvere väljasõit peateele oli õigusvastane, sest ta eiras liikluskorraldusvahendi nõudeid ning väljasõit oli põhjuslikus seoses kahju tekkimisega hagejal.

LKS § 45 lg 1 kohaselt oleks kostja pidanud kahju hüvitama 30 päeva jooksul, arvates sellekohase nõude esitamisest 12.04.2005, s. o 13.05.2005. LKS § 45 lg 4 järgi lasus kostjal hüvitamisega viivitamise tõttu kohustus tasuda hagejale viivist esimesel kümnel päeval 1 % teostamata hüvitise väärtusest ja iga järgneva päeva eest 0,4 %. LKS § 45 lg 4¹ järgi lasus kostjal kohustus tasuda 0,4 % viivist päevas, sest ta ei ole teinud põhjendatud hüvitise pakkumist ja kannatanu nõudele vastanud. LKS § 45 lg 5 järgi ei tohi viivise summa olla suurem kui 100 % hüvitise summast. Seega lisandub kahjuhüvitise nõudele summas 36 360 krooni viivise nõue summas 36 360 krooni, kuna kostja ei ole hagejale liikluskahju hüvitanud.

Kostja vastuväited

Kostja Salva Kindlustuse AS hagi ei tunnistanud ja vaidles sellele vastu. Kostja leidis, et vastavalt LKS § 44 lg 3 p-le 3 puudub hagejal õigus nõuda kostjalt kahju hüvitamist, sest hagejale kuulunud sõidukit juhtinud isik põhjustas ise liiklusõnnetuse. Liikluskahju tekitamise eest vastutab täies ulatuses sõidukit BMW reg nr xxx xxx juhtinud Jana Melis, kes sõitis Odra ja Lastekodu tänava ristmikule, olles sõitnud eelnevalt punase tulega Odra tänaval jalakäijate ülekäigurajale, mis asus vahetult enne kõnealust ristmikku ning milline väide on tõendatud Peeter Kõluvere ning liiklusõnnetuse kolmanda osapoolle Jaan Loorise ütlustega (tl 44- 49).

Nimetatud liiklussituatsioonis rikkus Jana Melis LE § 52, mille kohaselt, kui foorituli või reguleerija märguanne keelab sõita reguleeritavale ülekäigurajale, tuleb peatuda stoppjoone või stoppjoonemärgi ees; kui neid ei ole, siis ülekäiguraja ees. Punane tuli keelab vastavalt LE lisale 1 liikuda. Antud rikkumine oli põhjuslikus seoses liiklusõnnetuse toimumisega. Kui Jana Melis ei oleks punase tulega ristmikule sõitnud, ei oleks antud liiklusõnnetust toimunud. Peeter Kõluverel oli antud liiklussituatsioonis õigus eeldada, et teised liiklejad täidavad liikluseeskirja nõudeid. Jana Melise poolt juhitud sõiduki sõitmine ristmikule punase tulega ei olnud Opel juhile etteaimatav.

Peeter Kõluvere ei rikkunud vaidlusaluses liiklussituatsioonis hageja poolt viidatud LE § 154, 159 ja liiklusemärgi 221. Peeter Kõluvere peatas sõiduki vastavalt liiklusemärgile 221 (anna teed) ristuva sõidutee ees, mis on tõendatud Jaan Loorise ja Peeter Kõluvere enda ütlustega. Peeter Kõluvere veendus selles, et ristmiku kõrval asuval ülekäigurajal oli sõidukite liikumiseks süttinud punane tuli, mis keelab sõidukitel jalakäijate ülekäigurajale sõitmise. Selles olukorras oli Peeter Kõluverel õiguslikult põhjendatud ootus, et teised liiklejad täidavad liikluseeskirja nõudeid. Tõendamata ja asjas tähtsusetu on hageja viide väidetavale LE § 97 rikkumisele.

Kostja vaidles vastu kahjuhüvitise nõude suurusele. Kostja ei vaidlustanud hageja poolt nimetatud sõiduki BMW harilikku hinda 35 800 krooni, kuid nimetatud summa ei ole hagejale liiklusõnnetuse käigus tekkinud liikluskahju suurus. Hageja sõiduk hävis liiklusõnnetuse tagajärjel LKS § 34 mõttes, kuid selle maksumus on liiklusõnnetuse järgselt 15 000 krooni (tl 52, 53). Hagi rahuldamise korral ei saaks kindlustushüvitis olla suurem kui 21 360 krooni (sõiduki harilik hind enne liiklusõnnetust 35 800 krooni - sõiduki maksumus pärast liiklusõnnetust 15 000 + sõiduki pukseerimiskulu summas 560 krooni = 21 360 krooni).

Vastavalt LKS § 45 lg-le 4 ei saaks väljamõistetav viivis ületada 21 360 krooni. Kui kostjal oleks hüvitamise kohustus, siis viivise arvestamine algaks 06.09.2005 tehtud Tallinna Linnakohtu otsuse jõustumisele järgnevast päevast (LKS § 45 lg 2).

Kolmanda isiku kostja poolel seisukoht

Kolmanda isikuna kostja poolel kaasati Harju Maakohu 17.03.2006 määrusega menetlusse teise liiklusõnnetuses osalenud sõiduki omanik Tulika Jõhvi OÜ, kelle kostja oli tunnistanud kõnealuses liiklusõnnetuses kannatanuks ning kellele kostja oli välja maksnud liikluskindlustuse hüvitise 44 240 krooni Jana Melise vallatud sõidukiga tekitatud liikluskahju eest.

Kolmas isik kostja poolel toetas kostja vastuväiteid hagile ja palus OÜ ASAP hagi rahuldamata jätta. Tulika Jõhvi OÜ leidis, et liikluskahju on põhjustanud hagejale kuuluva sõiduki juht. Mitme suurema ohu allika valdaja poolt ühiselt neile endile tekitatud kahju puhul omab tsiviilvastutuse kindlaksmääramisel tähtsust iga suurema ohu allika valdaja süü kahju tekitamisel. Kolmanda isiku arvates tuleb tuvastada, millise sõiduki juht rikkus liikluseeskirja ning milline liiklusnõuete rikkumine oli põhjuslikus seoses kahju tekkimisega. Liiklusõnnetuse asjaolude kohaselt soovis Peeter Kõluvere sooritada vasakpöört Lastekodu tänavalt Odra tänavale. Lastekodu ja Odra tänava ristmik on reguleerimata. Peeter Kõluvere käitumist reguleeris nimetatud kohas üksnes LE § 160, mis kohustas teda andma teed vastavalt eesõigusmärgile 221. Peeter Kõluvere selle kohustuse täitis, kuna eelnevalt veendus ta, et ükski sõiduk ei ole õiguspäraselt lähenemas ristmikule. Peeter Kõluvere ei saanud ega pidanudki ette nägema, et hoolimata sellest, et ristmikul ja sellest vasakul ei ole kuni reguleeritud ülekäigurajani ühtegi sõidukit, sõidab Jana Melis üle ülekäiguraja foori keelava punase tulega. Kuna Peeter Kõluvere teostas õiguspäraselt manöövrit ning Jana Melis rikkus LE §-st 52 ja liikluseeskirja lisa 1 punktist 1 tulenevat absoluutset keeldu sooritada manöövrit valgusfoori punase tule ajal, siis on kahju tekkimine põhjuslikus seoses just Jana Melise käitumisega. Kui Jana Melis ei oleks punase tulega ristmikule sõitnud, ei oleks liiklusõnnetust toimunud.

Esimese astme kohtu lahend ja selle põhjendused

Harju Maakohus rahuldab hagi 04.04.2008 otsusega osaliselt ning mõistis Salva Kindlustuse AS-lt OÜ ASAP kasuks välja kahjuhüvitise koos viivisega 21 360 krooni, s. o 10 680 krooni kahju hüvitamiseks ja 10 680 krooni viivise katteks. Kuni 01.01.2006 kehtinud TsMS § 60 lg 1 alusel jättis kohus poolte kohtukulud nende endi kanda.

Otsuse põhjenduste kohaselt rikkusid mõlema liiklusõnnetuses osalenud sõiduki juhid liikluseeskirju, mistõttu tsiviilvastutus juhtunu eest tuleb jagada mõlema osapoolle vahel 50 % ja 50 % ning hagejale välja mõista hüvitus pooles ulatuses. Liikluskindlustuse seaduse (LKS) § 44 lg 2 järgi liikluskahju hüvitatakse kannatanule ning käesoleva seaduse § 27 ja § 32 lõikes 1 nimetatud isikutele. Kui isik on liikluskahju tekitamise eest osaliselt vastutav, hüvitatakse temale tekitatud liikluskahju proportsionaalselt teiste liikluskahju tekitamise eest vastutavate isikute vastutusega.

Asja materjalidest nähtub, et 08.04.2005 toimus Tallinnas Lastekodu ja Odra tänava ristmikul liiklusõnnetus, milles osalesid mööda Odra tänavat Tartu maantee poole sõitnud hagejale kuuluv sõiduk BMW 318 Jana Melise juhtimisel ja Lastekodu tänavalt Odra tänavale vasakpöört sooritanud Tulika Jõhvi OÜ-le kuuluv sõiduk Opel Omega Peeter Kõluvere juhtimisel.

Liiklusõnnetus toimus reguleerimata ristmikul, kus sõiduki Opel Omega juht pidi eesõigusmärgise „Anna teed” (märgis 221) kohaselt andma teed ristuva teel liikuva BMW 318

sõiduki juhile. Sõiduki BMW 318 juht pidi oma tegevuses juhinduma valgusfooris olevast lubavast või keelavast tulest, mis oli vahetult enne ristmikku jalakäijate ülekäiguraja ees.

Liikluseeskirja (LE) § 91 järgi enne sõidu, manöövri või peatumise alustamist peab juht veenduma, et see on ohutu ega takista teisi liiklejaid ja teel töötajaid. LE § 96 järgi, kui sõidukite liikumised lõikuvad ja sõidujärjekord ei ole käesolevas määruses mujal määratud, peab juht andma teed paremalt lähenevale või paremal asuvale sõidukijuhile; § 97 järgi enne pööret peab juht aegsasti suunduma sõidutee pärisuunavööndi vastava ääre lähedale. LE § 52 järgi kui foorituli või reguleerija märguanne keelab sõita reguleeritavale ülekäigurajale, tuleb peatuda stopppjoone või stopppjoonemärgi ees; kui neid ei ole, siis ülekäiguraja ees.

Kohtuistungil on tõendamist leidnud tunnistajate Jaan Loorise (tl 60) ja Peeter Kõluvere ütlustega, et BMW 318 juht Jana Melis sõitis jalakäijate ülekäigurajale punase fooritule põledes. Seega BMW 318 juht rikkus LE § 52, kuna ta jätkas fooritule keelava märguande ajal edasi sõitmist.

Tunnistajate Jaan Loorise, Jana Melise ja Marko Sooni ütlustega ja väärtetasja nr 4-1348/05 materjalidega on tõendatud, et Opel juht sooritas manöövri „Anna teed” mõjupiirkonnas ajal, mil sõiduk BMW 318 jätkas sõitu ja oli Opel juhi suhtes eesõigust kasutaval teel. Seega Opel juht rikkus LE § 91, § 96 ja § 159 nõudeid, jättes manöövri soorituse eel veendumata manöövri ohutuses. Kohus leidis, et käesolevas vaidluses omavad tunnistaja Jaan Loorise ütlused olulisemat kaalu, kuna tunnistajal puudub käesolevas vaidluses isiklik huvi. Tunnistaja Jaan Loorise ütlused kattuvad täies mahus varasemalt politseile antud ütlustega (tl 59-61). Teised tunnistajad omavad käesolevas vaidluses isiklikku huvi, mis ilmselgelt mõjutab antud ütlusi.

Kohus nõustus kostja ja kolmanda isiku seisukohaga, et on õiguspärane ootus, et liikluses järgitakse liikluseeskirju ja keegi ei jätkaks keelava fooritule ajal sõitmist. Samas ühe liikleja liikluseeskirjade rikkumine ei õigusta ega muuda seaduslikuks teise liikleja liikluseeskirjade rikkumist. Eeltoodu põhjal asus kohus seisukohale, et mõlemad pooled rikkusid liikluseeskirju ulatuses, mis põhjustas kogumis liiklusõnnetuse. Vähemalt ühe liiklusõnnetuses osalenu poolt vaidlusaluses situatsioonis liikluseeskirjade nõuetekohane järgimine oleks välistanud liiklusõnnetuse. See tähendab, et kui BMW 318 juht oleks peatanud sõiduki keelava valgusfoori tule ees, oleks jäänud kokkupõrge toimumata, ja kui Opel juht oleks enne manöövrit järginud märki „Anna teed”, oleks ka jäänud kokkupõrge toimumata. Samas rõhutas kohus, et Opel juhi kohustuseks oli LE § 96 järgi ka tee andmine paremalt lähenevale või paremal asuvale sõidukijuhile. Tunnistaja Jaan Loorise ütlustest ilmnes, et ta oli sõidukiga vasakpöörde ootel ning paiknes Opel juhi suhtes paremal. Eeltoodu kinnitab, et Opel juht oma tegevuses ei veendunud manöövri ohutuses ei vasakult ega paremalt poolt.

LKS § 34 lg 2 järgi asja hävimisest tulenev kahju koosneb asja harilikust väärtusest (tõenäolisest müügihinnast) vahetult enne kindlustusjuhtumit, asja liiklusõnnetuse kohalt äratoimetamise ning asja jäänuste utiliseerimise põhjendatud kuludest. Tsiviilõiguses kehtib kahju täieliku hüvitamise printsiip. Kuid hüvitamisele kuuluva kahju ulatus ei tohi väljuda ratsionaalselt põhjendatavatest piiridest. Käesoleval juhul on hageja nõudnud hävinud sõiduki maksumuse hüvitamist. Vaidlus puudub, et sõiduki BMW harilik turuhind hind oli 35 800 krooni. Nähtuvalt Salva Kahjukäsitluse OÜ komisjoni otsusest kahjujuhtum nr S25 051215 (tl 52) järgi on sõiduki kahjujuhtumi järgne maksumus 15 000 krooni. Seega puudub hagejal õigus taotleda kostjalt kogu sõiduki maksumuse hüvitamist, kostja peab hüvitama sõiduauto avariieelse turuhinna ja jääkväärtuse vahe, s. o 20 800 (35 800-15 000) krooni, millele lisandub pukseerimiskulu 560 krooni (tl 17), kokku 21 360 krooni. Kohtuistungil leidis tuvastamist, et avariiline sõiduk jäi hageja valdusesse. Kuna tuvastamist on leidnud, et

mõlemad avariiis osalenud juhid rikkusid liikluseeskirju, kuulub kostjalt väljamõistmisele kahju hüvitis pooles ulatuses, so 10 680 krooni.

LKS (redaktsioon 01.05.2004-01.01.2005) lg 4¹ järgi, kui käesoleva § lõikes 1¹ nimetatud tähtaja jooksul õnnetuse põhjustanud isiku kindlustusandja või tema nõuete käsitleja ei ole teinud põhjendatud hüvitisepakkumist või kannatanu nõuetele vastanud, maksab ta kannatanule kindlustusandja pakutud või kohtu määratud hüvitise summalt intressi 0,4 % iga viivitatud päeva eest; § 45 lg 5 järgi viivise summa ei saa olla suurem kui 100 protsenti hüvitise summast. Kindlustusandja peab viivise tasuma, ootamata kannatanu sellekohast taotlust. Seega on väljamõistetava viivise suuruseks 10 680 krooni.

Apellatsioonkaebuse nõue ja põhjendused

Kostja Salva Kindlustuse AS palub tühistada Harju Maakohtu 04.04.2008 otsuse hagi rahuldamise osas ja teha uus otsus, millega jätta hagi täies ulatuses rahuldamata ja kohtukulud täies ulatuses vastustaja kanda.

Apellatsioonkaebuse põhjenduste kohaselt kostja peab Harju Maakohtu 04.04.2008 otsust õigeaks osas, milles tuvastati, et liiklusõnnetuse põhjustamise eest vastutava isikuna tuleb käsitleda sõiduki BMW 318 reg nr XXX XXX juhti Jana Melist. Kostja vaidleb vastu kaevatava otsuse motiividele ja resolutsioonile osas, mille kohaselt liiklusõnnetuse põhjustamises käsitleti 50 % ulatuses vastutavana sõiduki Opel Omega reg nr XXX XXX juhti Peeter Kõluveret ja mõisteti kostjalt välja liikluskindlustuse hüvitis koos viivistega.

Kostja jääb apellatsioonkaebuses esimese astme kohtu menetluses esitatud seisukoha juurde, et liiklusõnnetuse toimumise ja kahju tekkimisega on põhjuslikus seoses üksnes Jana Melise käitumine, kuna Jana Melis rikkus liikluseeskirja (LE) § 52 ja liikluseeskirja lisa 1 ning sõitis punase fooritulega välja reguleeritavale ülekäigurajale. Kui Jana Melis ei oleks punase tulega jalakäijate foori alt läbi sõitnud, ei oleks ta kokku pörganud vahetult jalakäijate ülekäiguraja taga asuval ristmikul vasakpöörde sooritamiseks ristmikule väljasõitnud sõidukiga Opel ning liiklusõnnetust ei oleks toimunud.

Kostja hinnangul on esimese astme kohus ebaõigesti kohaldanud liikluseeskirja Peeter Kõluvere vastutuse osas. Peeter Kõluvere ei rikkunud kaevatavas kohtuotsuses viidatud LE § 91, § 96 ja § 159, kuna Peeter Kõluverel oli õiguspärane ootus eeldada, et teised liiklejad täidavad liikluseeskirja nõudeid. Peeter Kõluvere peatas oma sõiduki vastavuses liikluseeskirjaga liiklusmärgi 221 (anna teed) mõjualas, mida tõendavad Jaan Loorise ja Peeter Kõluvere enda ütlused, ning pärast veendumist, et Odra tänaval ristmiku kõrval asuval ülekäigurajal on sõidukite liikumiseks süttinud punane tuli, alustas lubatud manöövrina vasakpöört. Seega veendus Peeter Kõluvere enne manöövri alustamist, et peateel sõidukid õiguspäraselt liikuda ei saa, ning ta ei saanud ega pidanud ette nägema, et teine liikluses osalev juht paneb toime rikkumise ja sõidab suurel kiirusel punase tulega üle fooriga reguleeritud jalakäijate ülekäiguraja. Muuhulgas tugineb kostja Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 20.09.2002 otsuses kriminaalasjas nr 3-1-1-94-02 sätestatud usalduspõhimõttele: *Liiklusseaduse § 2 lg 1 kohaselt peavad kõik liiklejad ja muud isikud järgima liiklusalaste õigusaktide nõudeid, olema liikluses hoolikad ja ettevaatlikud ning tagama liikluse sujuvuse, et vältida ohtu ja kahju tekkimist. Liikluseeskirja § 4 kohaselt peavad liiklejad täitma selle eeskirja nõudeid. Nendest sätetest järeldub, et igal liiklejal, kellel on üldmärgitud kohustused, peab olema õigus eeldada, et ka teised liiklejad ja muud isikud täidavad liikluseeskirja nõudeid.*

Kostja leiab ka, et isegi juhul, kui Peeter Kõluverel tekkis tsiviilvastutus seoses vaidlusaluse liiklusõnnetusega, ei saa tema vastutust hinnata võrdseks Jana Melise vastutusega. Jana Melise

poolne LE § 52 rikkumine ja kohtuotsusega tuvastatud Peeter Kõluvere väidetav liiklusrikkumine olid erineva kaaluga ning tsiviilvastutuse jagamisel oleks esimese astme kohus pidanud sellega arvestama, s. t Peeter Kõluvere vastutuse määr oleks pidanud olema oluliselt väiksem kui 50 %. Juhul kui ringkonnakohus leiab, et Peeter Kõluvere rikkus liikluseeskirja sätteid ning need rikkumised olid põhjuslikus seoses vaidlusaluse liiklusõnnetuse toimumisega, palub apellant ringkonnakohtul hinnata mõlema liiklusõnnetuse osapoole liiklusrikkumise raskust ja põhjuslikku seost liiklusõnnetuse saabumisega ning jagada tsiviilvastutuse proportsioon sellest lähtuvalt.

Vastuväited apellatsioonkaebusele

Hageja vaidleb apellatsioonkaebusele vastu ja leiab, et maakohtu otsus on vaidlustatud osas seaduslik ja põhjendatud. Hageja palub menetluskulud kostjalt välja mõista.

Hageja leiab ka, et apellatsioonkaebus on ebaõigesti menetlusse võetud, kuna see ei vasta TsMS § 633 lg 3 p 1 nõuetele ja kaebusest ei nähtu, millist õigusnormi on esimese astme kohus oma otsuses või otsuse tegemisel rikkunud. Seda, millist õigusnormi on esimese astme kohus oma otsuses või otsuse tegemisel rikkunud, ei pea vastustaja apellandi eest oletama.

Ringkonnakohtu lahend ja selle põhjendused

Kolleegium, olles ära kuulanud menetlusosalised ja nende esindajad ning tutvunud toimiku materjalidega, leiab, et otsus kuulub osalisele tühistamisele materiaalsoigusnormi ebaõige kohaldamise ja menetlusõigusnormi olulise rikkumise tõttu tõendite hindamisel alljärgnevatel asjaoludel.

Kolleegium ei nõustu vastustaja vastuväitega, et apellatsioonkaebus on menetlusse võetud ebaõigesti. Apellatsioonkaebuses on apellant esitanud nõude otsuse tühistamiseks ning on oma seisukohta põhjendanud, miks on otsus ebaõige. Seega on apellatsioonkaebust võimalik menetleda apellatsioonimenetluses.

Liikluskindlustuse seaduse (LKS) § 26 lg 3 järgi liikluskahju on sõidukite või koormast eraldunud osade, samuti muude esemete liikumise tagajärjel tekkinud kahju, mis on põhjuslikus seoses sõiduki liikumisega.

Vaidlus puudub selle üle, et 08.04.2005 toimunud liiklusavarii tagajärjel tekkis hagejal varakahju. Vaidlusküsimuseks oli kahju suurus ja liiklusavariis osalenud sõiduki juhtide süü kahju tekkimises.

Maakohus tuvastas, et liiklusavarii tagajärjel tekkis hagejal varakahju suuruses 21 360 krooni ning on otsust kahju suuruse osas seaduse nõuete kohaselt põhjendatud. Kolleegium nõustub maakohtu seisukohaga. Apellatsiooni korras ei ole ka kahju suurust vaidlustatud.

LKS § 44 lg 2 järgi liikluskahju hüvitatakse kannatanule ning käesoleva seaduse § 27 ja § 32 lõikes 1 nimetatud isikutele. Kui isik on liikluskahju tekitamise eest osaliselt vastutav, hüvitatakse temale tekitatud liikluskahju proportsionaalselt teiste liikluskahju tekitamise eest vastutavate isikute vastutusega.

Maakohus tuvastas, et BMW 318 reg nr XXX XXX juht Jana Melis sõitis jalakäijate ülekäigurajale punase fooritule ajal. Seega rikkus eelnimetatud sõiduki juht LE § 52, kuivõrd jätkas fooritule keelava märguande ajal edasisõitmist. Antud asjaolu üle vaidlus puudub.

Kohus asus seisukohale, et ka Opel Omega reg nr XXX XXX juht Peeter Kõluvere rikkus liikluseeskirja nõudeid sellega, et ei veendunud manöövri ohutuses, ning leidis, et liiklusavarii toimumises on süüdi mõlemad juhid võrdselt ning rahuldas hagi 50% ulatuses.

Kolleegium ei nõustu maakohtu seisukohaga, et liiklusavariis osalenud sõidukite juhid olid süüdi võrdses ulatuses. Liiklusavariis osalenud sõiduki juhtide süü kindlaksmääramiseks tuli hinnata kõiki tõendeid. Maakohus on tõendeid hinnanud, kuid on teinud neist eksliku järelduse. Apellandi väide on õige, et sõidukit Opel Omega juhtinud P. Kõluverel oli õiguspärane ootus eeldada, et teised liiklejad täidavad liikluseeskirja nõudeid, kuid nõustuma peab ka maakohtu seisukohaga, et liiklusmärk „Anna teed“ kohustas juhti täitma hoolsuskohustust ning veenduma, et puudub takistus manöövri sooritamiseks.

Kolleegium nõustub maakohtu seisukohaga, et tsiviilasja lahendamisel on kaalukaks tõendiks tunnistaja Jaan Loorise ütlused, kes nägi pealt liiklusavarii toimumist.

Tunnistaja Jaan Loorise ütluste kohaselt viibis ta liiklusavarii ajal sündmuskohal ning nägi, kuidas BMW 318 sõitis punase tule ajal, takso jaoks oli nähtavus piiratud ning ta sõitis aeglaselt ning takso ei seganud liiklemist (t.lk. 113). Ka kohtuvälises menetluses politseile antud ütlustes kinnitas Jaan Looris, et takso sõitis välja ristmikule väikese kiirusega ning peatus, et lasta läbi jalakäijad, kes ületasid bussijaama ees olevat ülekäigurada (t.lk. 59-60).

Maakohus tugines otsuses vääртеoasja nr 4-1348/05 materjalidele, asudes seisukohale, et Opel Omega juht rikkus LE p 91, 96 ja 159, kuid jättis tähelepanuta tsiviilasja materjalide juurde võetud Tallinna Linnakohtu 06.09.2005 otsuse vääртеoasjas nr 4-1348/05, millega tühistati Põhja Politseiprefektuuri liiklusjärelevalve juhtivkonstaabel Rene Birki 28.05.2005 otsus vääртеomenetluses ja lõpetati Peeter Kõluvere suhtes vääртеomenetlus VTMS § 29 lg 1 p 1 alusel põhjusel, et puudub liikluseeskirja § 74¹⁷ süüteoüksus.

TsMS § 272 lg 1 ja lg 2 järgi on dokumentaalseks tõendiks kohtulahendid teistes kohtuasjades. Kolleegium nõustub nimetatud vääртеoasjas oleva seisukohaga, et kui BMW 318 ei oleks sõitnud punase tulega ristmikule, siis ei oleks ka kokkupõrget taksoga toimunud. P. Kõluvere väljasõit Lastekodu tänavalt Odra tänavale ei olnud keelatud ning tal oli õigus teostada manöövrit.

Kolleegium asub seisukohale, et toimikus olevate tõendite põhjal saab järeldada, et liiklusavarii sai võimalikuks eeskätt BMW 318 juhtinud Jana Melise süü tõttu, kes sõitis keelava fooritule alt läbi ning ei suutnud vältida kokkupõrget vasakpöört sooritava sõidukiga.

Seega loeb kolleegium antud sõiduki juhi süüks 90 %.

Liiklusseaduse § 2 lg 1 kohaselt peavad kõik liiklejad ja muud isikud järgima liiklusalaste õigusaktide nõudeid, olema liikluses hoolikad ja ettevaatlikud ning tagama liikluse sujuvuse, et vältida ohtu ja kahju tekkimist. P. Kõluvere süüks tuleb lugeda mittepiisavat ettevaatlikkust ristmikule välja sõitmisel ning seetõttu on õiglane lugeda tema süüastmeks 10 %.

Arvestades tsiviilvastutuse proportsionaalsust, tuleb kahju hüvitamise nõue rahuldada summas 2136 krooni (10% 21 360-st) LKS § 34 lg 2 ja § 44 lg 2 alusel .

Hageja taotles kostjalt ka viiviste väljamõistmist LKS § 45 lg 4 järgi. Nõude kohaselt tulnuks kahju hüvitada 13.05.2005, mille osas ei ole vastuväiteid esitatud. LKS § 45 lg 4 hüvitamisega viivitamisega korral maksab hüvitamiseks kohustatud kindlustusandja hüvitise taotlejale viivist esimesel kümnel päeval üks protsent iga viivitatud päeva eest ja 0,4 protsenti iga järgneva päeva eest. Seejuures LKS § 45 lg 5 järgi viivise summa ei saa olla suurem kui 100 protsenti hüvitise summast.

Kuivõrd kostja on olnud viivituses maakohtu otsuse tegemise ajaks ligi kolm aastat ning 0,4% 2136 kroonilt moodustab 8,54 krooni, siis viivise üldsumma ületab hüvitise summa, seega tuleb kostjalt välja mõista viivisena LKS § 45 lg 5 alusel 2136 krooni.

Menetluskulude jaotamine

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja täitemenetluse rakendamise seaduse § 3 kohaselt kohaldatakse menetluskulude jaotamisele ja kindlaksmääramisele enne 01.01.2006 kehtinud tsiviilkohtumenetluse seadustikku.

Kehtinud TsMS § 60 lg 1 järgi mõistab kohus poole taotlusel, kelle kasuks otsus tehti, teiselt poolelt selle poole kasuks vajalikud ja põhjendatud kohtukulud proportsionaalselt hagi rahuldatud osaga.

Hageja taotles kohtukulude väljamõistmist advokaadi tasu näol 7080 krooni. Teised menetlusosalised taotlust kohtukulude väljamõistmiseks ei esitanud.

Kehtinud TsMS § 61 lg 1 p 1 järgi hinnaga hagi korral kuulub õigusabi eest väljamõistmisele 5 % rahuldatud osast, milliseks summaks on 213,60 krooni.

Apellant taotleb kohtuotsuse tühistamist. Apellatsioonkaebus kuulub osalisele rahuldamisele 80 % ulatuses. seega tasutud riigilõivust 1500 krooni on apellant õigustatud välja nõudma vastustajalt 1200 krooni.

Iko Nõmm

Mare Merimaa

Malle Seppik